

Turkish Language Teachers' Competencies in Special Field: A Case Study*

Kübra ŞENGÜL** Ercan ALKAYA***

(Received June 25, 2015 – Approved November 21, 2016)

ABSTRACT. In this study a descriptive survey model is used in order to determine the Turkish language teachers' opinions regarding their competencies in the special field of Turkish Language Teaching. The study sample of the Turkey Statistical Institute (TSI) according to the classification introduced by statistical regional units from each of the 12 statistical regions in the province, a total of 12 is a Turkish teacher who served 579. A questionnaire that has been designed by the Ministry of Education is used as a tool and personal information form for data collection. The questionnaire consists of 5 major competency areas 25 sub-competencies and 165 performance indicators in the special field of Turkish Language Teaching. As a result, "Turkish Teacher' Competencies for Special Area" according to the on average, Turkish teachers "partially sufficient" to be determined. They also seeing Turkish educational process planning and organizing an "adequate"; students' language skills from an "adequate"; students' language development, monitoring and evaluation, "partially sufficient"; school, family and community cooperation in making "partially sufficient"; in providing professional development in the field of Turkish "partially sufficient" to be determined.

Keywords: Teacher competences, special field competences, Turkish language teachers.

* This study was presented in the International Education Congress: Education for Future – ICEFIC named academic activity as a verbal declaration that is performed in Ankara on 13-15 May, 2015. It is produced from the first writer's master thesis.

** Res. Assist., Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, College of Education, Department of Social Sciences and Turkish Language Education, 50300 Nevşehir / Turkey, E-mail: kubratursengul@gmail.com

*** Prof. Dr., Firat University, Faculty of Humanities and Social Sciences, Department of Contemporary Turkish Dialects and Literatures, 23119 Elazığ / Turkey, E-mail: ealkaya16@gmail.com

SUMMARY

Purpose and Significance: The recently applied constructive approach based teaching programs not only make students use the opportunities to learning to learn, constructing the knowledge, participating actively, autonomous learning but also directed instructors to have a variety of duties and responsibilities, required knowledge and skills. And that is what made necessary for teachers and candidate of teachers to be equipped with the quality that will respond to this demand. In this context, the purpose of this study is to determine the specific field proficiency of Turkish language teachers.

Method: In the study, descriptively qualified scanning method was used. The study sample of the research consist of 579 Turkish language teachers that work in 12 cities which is chosen from 12 statistically regions by the classification of Turkish Statistical Institute (TUIK) in the 2011-2012 education term. As the data collection tool, personal information form and survey which consist of 5 main competence fields and 25 sub-competences in Turkish language teacher specific competence field that ministry of education prepared was used. While the competence levels of Turkish language teachers in the performance indicator were being determined, average, standard deviation, frequency and percentage were used.

Results / Findings: As a result of the research, it is determined that; Turkish language teachers see themselves, planning and regulating as sufficient; they see students sufficient in improving language skills; partly sufficient in following and assessing students' language development; partly sufficient in co-working with school, family and society; partly sufficient in vocational development in Turkish field; partly sufficient according to the general average concerning with the Turkish Language Teacher Specific Competence.

Discussion and Conclusions: The Turkish language teachers must implement inside-outside class and school arrangements that will make more actively co-operation with the families systematically so as to provide development for the students' language skills. The audition studies on Turkish language teachers must be constructed within the framework of the multi-sourced performance assessment that is based on Turkish Language Teacher Specific Competence.

Türkçe Öğretmenlerinin Özel Alan Yeterlikleri: Bir Durum Belirleme Çalışması *

Kübra ŞENGÜL ** Ercan ALKAYA ***

(Başvuru tarihi Haziran 25, 2015 – Kabul tarihi Kasım 21, 2016)

ÖZ. Türkçe öğretmenlerinin “Türkçe Öğretmeni Özel Alan Yeterlikleri”ne sahip olma durumlarına ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada, betimsel nitelikli tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma örneklemini Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından ortaya konan istatistiki bölge birimi sınıflandırmasına göre 12 istatistiki bölge biriminden birer il olmak üzere, toplam 12 ilde görev yapan 579 Türkçe öğretmeni oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak Millî Eğitim Bakanlığı’nın hazırladığı Türkçe Öğretmeni Özel Alan Yeterlikleri’ndeki 5 ana yeterlik alanı ve bu alanlarda yer alan 25 alt yeterlikten yararlanılarak oluşturulan anket ve kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, “Türkçe Öğretmeni Özel Alan Yeterlikleri”ne ilişkin genel ortalamaya göre, Türkçe öğretmenlerinin kendilerini “kısmen yeterli” gördükleri belirlenmiştir. Ayrıca kendilerini, Türkçe öğretim sürecini planlama ve düzenlemede “yeterli”; öğrencilerin dil becerilerini geliştirmede “yeterli”; öğrencilerin dil gelişimini izleme ve değerlendirmede “kısmen yeterli”; okul, aile ve toplumla iş birliği yapmada “kısmen yeterli” ve Türkçe alanında mesleki gelişimini sağlamada “kısmen yeterli” gördükleri belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen Yeterlikleri, Özel Alan Yeterlikleri, Türkçe Öğretmenleri

* Bu çalışma, 13-15 Mayıs 2015 tarihinde Ankara’da gerçekleştirilen Uluslararası Eğitim Kongresi: Gelecek İçin Eğitim - ICEFIC adlı bilimsel etkinlikte sözlü bildiri olarak sunulmuştur. 1. yazarın yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

** Arş. Gör., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Bölümü, 50300 Nevşehir / Türkiye, E-mail: kubratursengul@gmail.com

*** Prof. Dr., Fırat Üniversitesi, İnsani ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bölümü, 23119 Elazığ / Türkiye, E-mail: ealkaya16@gmail.com

GİRİŞ

Millî Eğitim Bakanlığının 2002 yılında uygulamaya konulan ve AB tarafından desteklenen Temel Eğitime Destek Projesinin (TEDP) “Öğretmen Eğitimi Bileşeni” kapsamında “Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri”nin ve “Özel Alan Yeterlikleri”nin belirlenmesi yoluna gidilmiştir. 2004 yılından bu yana uygulamaya konan yapılandırmacı yaklaşıma dayalı öğretim programları sadece öğrencinin öğrenmeyi öğrenme olanaklarını kullanmasına, bilgiyi yapılandırmasına, aktif katılım sağlamasına, özerk öğrenmeler gerçekleştirmesine değil öğretmenlerin görev ve sorumluluklarının, sahip olmaları gereken bilgi, beceri ve niteliklerin çeşitlenmesine yön vermiş; öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının işte bu ihtiyaca cevap verecek, bu tanıma uygun niteliklerle donatılmasını gerekli kılmıştır.

Nitelikli öğretmen yetiştirmenin ilk adımı gereksinim duyulan öğretmenlerin yeterliliklerini belirlemektir. Hizmet öncesi ve hizmet içi öğretmen eğitimlerinin belirlenen yeterlilikler çerçevesinde yapılması ikinci aşamadır. Buraya kadar yapılan temel tartışmalar dikkate alındığında özellikle öğretmenlerin kendilerini nasıl algıladıklarının, yeterlilik algılarının ve kendilerini yetersiz gördükleri noktaların belirlenmesi bir zorunluluk göstermektedir (Karacaoğlu, 2008: 73-74).

Daha önce yapılan birçok çalışmada [Çakan (2004), Çakır (2005), Gerçek, Yılmaz, Köseoğlu ve Soran (2006), Gelbal ve Kelecioğlu (2007), Yılmaz ve Çokluk-Bökeoğlu (2008), Özdemir (2008), Üstüner, Demirtaş, Cömert ve Özer (2009), Yeşil (2009), Fırat-Durdukoca (2010)] farklı branşlardaki öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının mesleki yeterlik düzeyleri araştırılmış olmasına rağmen alan yazınında Türkçe öğretmeni adaylarının yeterlik algılarını ortaya koyan sınırlı sayıda çalışmaya ulaşılmıştır. Coşkun, Gelen ve Öztürk (2009) Türkçe öğretmeni adaylarının öğretimi planlama, uygulama ve değerlendirme yeterliklerine yönelik algılarını çeşitli değişkenler açısından incelemiş, Coşkun, Özer ve Tiryaki (2010) Türkçe öğretmeni adaylarının özel alan yeterlik algıları üzerine bir araştırma yapmış, Maden, Durukan ve Aslan (2010) Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmen niteliklerine yönelik görüşlerini ortaya koymuş, Yılmaz (2010) Türkçe öğretmeni adaylarının özel alan ve öz yeterlik algılarını belirlemiş, Ülper ve Bağcı (2012) ise Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine dönük öz yeterlik algılarını ortaya koymuşlardır.

Türkçe Öğretmeni Özel Alan Yeterlikleri; “Türkçe Öğretim Sürecini Planlama ve Düzenleme”, “Dil Becerilerini Geliştirme”, “Dil Gelişimini

İzleme ve Değerlendirme”, “Okul, Aile ve Toplumla İş Birliği Yapma” ve “Türkçe Alanında Mesleki Gelişimini Sağlama” şeklindeki 5 yeterlik alanında yer alan 25 alt yeterlikten ve 165 performans göstergesinden oluşmaktadır. Yeterlik alanları şunlardır;

a- Türkçe Öğretim Sürecini Planlama ve Düzenleme: Bu alan; Türkçe öğretim sürecini planlama, amaca uygun olarak ortamlar düzenleme, materyal hazırlama ve kaynaklardan yararlanma uygulamalarını kapsamaktadır (MEB, 2008b: 46-47).

b- Dil Becerilerini Geliştirme: Bu alan, öğrencilerin anlama ve anlatım becerilerini geliştirmeye yönelik etkinlikler düzenleme, dili doğru ve etkin kullanma, öğrencilerin gereksinimlerini dikkate alma, Atatürk’ün Türk dili ve ulusal değerlerle ilgili düşünce ve görüşlerini yansıtmaya uygulamalarını kapsamaktadır (MEB, 2008b: 48-52).

c- Dil Gelişimini İzleme ve Değerlendirme: Bu alan, Türkçe öğretim sürecinde öğrencilerin öğretim sürecindeki gelişimlerini belirleme, izleme ve değerlendirme uygulamalarını kapsamaktadır (MEB, 2008b: 53-54).

d- Okul, Aile ve Toplumla İş Birliği Yapma: Bu alan, Türkçe öğretim sürecini desteklemek amacıyla ailelerle iş birliği, toplumsal liderlik, okulun kültür ve öğrenme merkezi olması, okuldaki tören ve organizasyonlara yönelik uygulamaları kapsamaktadır (MEB, 2008b: 55-56).

e- Türkçe Alanında Mesleki Gelişimini Sağlama: Bu yeterlik alanı Türkçe öğretim sürecini desteklemede öğretmenin mesleki gelişime yönelik uygulamalarını kapsamaktadır (MEB, 2008b: 57).

Performans göstergesi ise, “yeterliklerin gerçekleşip gerçekleşmediğinin delili olabilecek gözlemlenebilir-ölçülebilir davranışlar” olarak tanımlanmaktadır (MEB, 2008b: viii).

Tablo 1. Yeterlik Alanlarına Göre Performans Göstergelerinin Dağılımı

Yeterlik Alanı	A1 Düzeyi (Bilgi ve Farkındalık)	A2 Düzeyi (Zenginleştirme)	A3 Düzeyi (Özgünleştirme ve İşbirlikli Çalışma)	Toplam
Türkçe Öğretim Sürecini Planlama ve Düzenleme	6	7	6	19
Dil Becerilerini Geliştirme	21	25	23	69
Dil Gelişimini İzleme ve Değerlendirme	9	9	9	27
Okul, Aile ve Toplumla İşbirliği Yapma	10	9	8	27
Türkçe Alanında Mesleki Gelişimini Sağlama	7	8	8	23
Toplam	53	58	54	165

Tablo 1’de de görüleceği üzere, Türkçe öğretmenlerinin öğretim programına ilişkin uygulamalarındaki farkındalıkları ile öğretmenlik mesleğine ilişkin temel bilgi, beceri ve tutumlarını içeren 53, A1 düzeyindeki bilgi ve farkındalığının yanı sıra, öğretim sürecinde edindikleri mesleki deneyimler çerçevesinde programın gereğini yerine getirme, öğretim uygulamalarını çeşitlendirme, öğrenci ilgi ve ihtiyaçlarını dikkate alma durumlarını içeren 58 performans göstergesi, A2 düzeyinde geliştirdikleri uygulamaları, öğretimin farklı değişkenlerini de göz önünde bulundurarak özgün bir şekilde çeşitlendirme durumlarını ortaya koyan 54 performans göstergesi bulunmaktadır.

YÖNTEM

Araştırmada, Türkçe öğretmenlerinin Türkçe öğretim sürecini planlamaya ve düzenlemeye, dil becerilerini geliştirmeye, dil gelişimini izleme ve değerlendirmeye, okul, aile ve toplumla iş birliği yapmaya ve Türkçe alanında mesleki gelişimini sağlamaya ilişkin yeterlik düzeylerini belirlemek amacıyla veri toplama aracı geliştirilmiştir. Bu araç, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından belirlenen istatistikî bölge birimi sınıflandırmasına göre 12 bölge biriminden birer il olmak üzere, toplam 12 ilde (İstanbul, Çanakkale, Aydın, Bursa, Ankara, Adana, Nevşehir, Zonguldak, Giresun, Kars, Elazığ, Şanlıurfa) görev yapan 579 Türkçe öğretmenine uygulanmış, durum kendi koşulları içinde betimsel taramalar yoluyla saptanmıştır.

Model

Tümdengelim yöntemi çerçevesinde nicel verilere dayalı betimsel nitelikli genel tarama modeli kullanılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından belirlenen bölge birimi sınıflandırmasına göre 12 istatistikî bölge biriminden (Tablo 2) birer il olmak üzere, toplam 12 ilin (İstanbul, Çanakkale, Aydın, Bursa, Ankara, Adana, Nevşehir, Zonguldak, Giresun, Kars, Elazığ, Şanlıurfa) ilköğretim okullarında görev yapan Türkçe öğretmenleri oluşturmaktadır.

Evren için seçilen illerdeki ilköğretim okullarında görev yapıp veri toplama sürecinde kendilerine ulaşılan Türkçe öğretmenleri betimsel araştırmanın çalışma örneklemini olarak belirlenmiştir. Çalışma örnekleminde yer alan illerde görev yapan Türkçe öğretmenlerinin sayısı Tablo 3’te gösterilmektedir.

Ana kütle büyüklüğü belli olan bir evren için örneklem büyüklüğü belirlenirken yaygın olarak kullanılan $n = p(1-q) / (d/Z)^2$ formülü (Kurtuluş, 2007: 191) kullanılmıştır.

Tablo 2. TÜİK'in İstatistiki Bölge Birimi Sınıflamasına Göre İllerin Dağılımı ve Örnekleme Alınan İller

İstatistiki Birimi	Bölge	Bu Bölge Birimindeki İller	Örnekleme Alınan İller
TR1 İstanbul		İstanbul	İstanbul
TR2 Batı Marmara		Tekirdağ, Edirne, Kırklareli, Balıkesir, Çanakkale	Çanakkale
TR3 Ege		İzmir, Aydın, Denizli, Muğla, Manisa, Afyonkarahisar, Kütahya, Uşak	Aydın
TR4 Doğu Marmara		Bursa, Eskişehir, Bilecik, Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova	Bursa
TR5 Batı Anadolu		Ankara, Konya, Karaman	Ankara
TR6 Akdeniz		Antalya, Isparta, Burdur, Adana, Mersin, Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye	Adana
TR7 Orta Anadolu		Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir, Kayseri, Sivas, Yozgat	Nevşehir
TR8 Batı Karadeniz		Zonguldak, Karabük, Bartın, Kastamonu, Çankırı, Sinop, Samsun, Tokat, Çorum, Amasya	Zonguldak
TR9 Doğu Karadeniz		Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane	Giresun
TRA Kuzeydoğu Anadolu		Erzurum, Erzincan, Bayburt, Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan	Kars
TRB Ortadoğu Anadolu		Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli, Van, Muş, Bitlis, Hakkari	Elazığ
TRC Güneydoğu Anadolu		Gaziantep, Adıyaman, Kilis, Şanlıurfa, Diyarbakır, Mardin, Batman, Şırnak, Siirt	Şanlıurfa

Tablo 3. Çalışma Örnekleminde Yer Alan İllerde Bulunan Türkçe Öğretmeni Sayıları

İller	Türkçe Öğretmeni Sayıları	İller	Türkçe Öğretmeni Sayıları
İstanbul	5325	Nevşehir	152
Çanakkale	326	Zonguldak	125
Aydın	345	Giresun	168
Bursa	421	Kars	165
Ankara	1329	Elazığ	190
Adana	473	Şanlıurfa	497
Toplam		9516	

Tablo 4. Araştırmaya Katılan Türkçe Öğretmenlerine İlişkin Kişisel Bilgiler

DEĞİŞKENLER		f	%
1- Cinsiyetleri	1 Kadın	298	51,5
	2 Erkek	281	48,5
2- Mezun Oldukları Fakülte	1 Eğitim Fakültesi	408	70,5
	2 Fen-Edebiyat Fakültesi	171	29,5
3- Eğitim düzeyleri	1 Lisans	522	90,2
	2 Yüksek Lisans	57	9,8
	1 1-5 yıl	160	27,6
4- Mesleki kıdemleri	2 6-10 yıl	215	37,1
	3 11-15 yıl	104	18
	4 16-20 yıl	47	8,1
	5 21-25 yıl	23	4
	6 26 yıl veya üzeri	30	5,2
5- Dersine girdikleri sınıflardaki öğrenci sayısı	1 10-30	214	37
	2 31-40	296	51,1
	3 41+	69	11,9
6- Haftalık ders yükleri	1 10 saatten az	115	19,9
	2 10-20	204	35,2
	3 21-30	242	41,8
	4 31+	18	3,1
	1 TR1 İstanbul / İstanbul	104	18,0
7- Görev yaptıkları bölge birimi ve il	2 TR2 Batı Marmara / Çanakkale	41	7,1
	3 TR3 Ege / Aydın	40	6,9
	4 TR4 Doğu Marmara / Bursa	51	8,8
	5 TR5 Batı Anadolu / Ankara	86	14,9

	6	TR6 Akdeniz / Adana	51	8,8
	7	TR7 Orta Anadolu / Nevşehir	27	4,7
	8	TR8 Batı Karadeniz / Zonguldak	29	5,0
	9	TR9 Doğu Karadeniz / Giresun	32	5,5
	10	TRA Kuzeydoğu Anadolu / Kars	30	5,2
	11	TRB Ortadoğu Anadolu / Elazığ	48	8,3
	12	TRC Güneydoğu Anadolu / Şanlıurfa	40	6,9
8- Görev yaptıkları okulun bulunduğu yerleşim yeri	1	İl	361	62,3
	2	İlçe	91	15,7
	3	Belde	64	11,1
	4	Köy	63	10,9
TOPLAM			579	100

Tablo 4 incelediğinde cinsiyet değişkeni açısından Türkçe öğretmenlerinin % 51,5'inin kadın, % 48,5'inin erkek olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 70,5'inin Eğitim Fakültesi, % 29,5'inin Fen-Edebiyat Fakültesinden mezun oldukları görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 90,2'sinin lisans düzeyinde, % 9,8'inin yüksek lisans düzeyinde öğrenim derecesine sahip kişilerden oluştuğu görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu

Bu formda, Türkçe öğretmenlerinin cinsiyetlerine, mezun oldukları fakülteye, eğitim düzeylerine, mesleki kıdemlerine, dersine girdikleri sınıflardaki ortalama öğrenci sayısına, haftalık ders yüklerine, görev yaptıkları bölgeye, görev yaptıkları yerleşim yerine ilişkin bilgiler içeren toplam sekiz soruya yer verilmiştir.

Türkçe Öğretmenlerine Yönelik “Özel Alan Yeterlikleri Anketi”

Bu veri aracı geliştirilirken MEB (2008a) tarafından yayınlanan “Öğretmen Yeterlikleri: Öğretmenlik Mesleği Genel ve Özel Alan

Yeterlikleri” adlı çalışma dayanak noktası olarak belirlenmiştir. Bu bağlamda Türkçe öğretmenlerinin özel alan yeterliklerine dönük 5 yeterlik alanı, bu yeterlik alanlarının açılımı olan 25 alt yeterlik ve de bu alt yeterliklere dayalı 165 performans göstergesinin ilgili veri toplama aracının madde havuzunu temel teşkil etmesine karar verilmiştir. Taslak veri toplama aracının kapsam geçerliliği ve görünüş geçerliliği, çeşitli kaynaklarda (Balcı, 2001; Bryman ve Cramer, 1997; Büyüköztürk, 2006; Hovardaoğlu ve Sezgin, 1998; Tezbaşaran, 1997; Turgut ve Baykul, 1992) belirtildiği şekliyle, uzman görüşleri doğrultusunda incelenmiştir. Anketin kapsam geçerliliği ve görünüş geçerliliğini sağlamak için, Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümünde görev yapan 1 Doç. Dr., 1 Arş. Gör. Dr., Elazığ Koç İlköğretim Okulu ve Elazığ Salim Hazardağlı İlköğretim Okulunda görev yapan 2 Türkçe öğretmenin görüşlerine başvurulmuş, taslak ölçme aracındaki maddelerde bütünleştirmeler ve elemeler yapılarak “Türkçe Öğretim Sürecini Planlamaya ve Düzenleme” boyutuna ilişkin performans göstergelerine dayalı madde sayısı 13’e, “Öğrencilerin Dil Becerilerini Geliştirme” boyutuna ilişkin performans göstergelerine dayalı madde sayısı 57’ye, “Öğrencilerin Dil Gelişimini İzleme ve Değerlendirme” boyutuna ilişkin performans göstergelerine dayalı madde sayısı 16’ya, “Okul, Aile ve Toplumla İş Birliği Yapma” boyutuna ilişkin performans göstergelerine dayalı madde sayısı 15’e ve “Türkçe Alanında Mesleki Gelişimini Sağlama” boyutuna ilişkin performans göstergelerine dayalı madde sayısı ise 19’a (toplam 120 maddeye) düşürülmüştür.

Taslak anket, Elazığ, İstanbul, Kırıkkale, Denizli, Adana, Bingöl, Muş, Trabzon, Van illerindeki ilköğretim okullarında görev yapan Türkçe öğretmenleri üzerinde uygulanmıştır. Deneme uygulaması 50 Türkçe öğretmenin ilgili maddelere verdikleri cevaplar doğrultusunda analize tabi tutulmuştur. Anketin güvenilirliği, Cronbach Alpha (α) güvenilirlik formülü kullanılarak hesaplanmıştır. Yapılan analizler Cronbach Alpha (α) katsayısının “Türkçe Öğretim Sürecini Planlama ve Düzenleme” boyutu için 0,886; “Öğrencilerin Dil Becerilerini Geliştirme” boyutu için 0,813; “Öğrencilerin Dil Gelişimini İzleme ve Değerlendirme” boyutu için 0,925; “Okul, Aile ve Toplumla İş Birliği Yapma” boyutu için 0,792; “Türkçe Alanında Mesleki Gelişimini Sağlama” boyutu için 0,849; anketin tümü için 0,902 olduğunu ortaya koymuştur. Bu katsayılar, ankette yer alan maddelerin birbirleriyle tutarlı olduğunu; Alpha (α) değerinin en az 0,70 olması gerektiği göz önünde bulundurulduğunda anketin tümünün yanı sıra, her bir alt boyutunun da güvenilir olduğunu göstermektedir.

Verilerin Çözümlemesi

Türkçe öğretmenlerinin her bir yeterlik alanına ilişkin performans göstergesindeki yeterlik düzeyleri belirlenirken ortalama, standart sapma, frekans ve yüzde kullanılmıştır.

Likert tipi ölçeğin değer farkının ($5-1 = 4$) değer yargısına (5) bölünmesiyle elde edilen 0,80'lik aralıklar, Türkçe öğretmenlerinin özel alan yeterliklerinin sınırlarını belirlemiştir. Buna göre, anket maddelerinde, kullanım sıklığı açısından 1,00-1,80 arasındaki aritmetik ortalama öğretmenlerin ilgili yeterlik alanları, alt yeterlikler ve performans göstergeleri açısından tamamen yetersiz olduklarını, 1,81-2,60 arasındaki aritmetik ortalama öğretmenlerin yetersiz olduklarını, 2,61-3,40 arasındaki aritmetik ortalama öğretmenlerin kısmen yeterli olduklarını, 3,41-4,20 arasındaki aritmetik ortalama öğretmenlerin yeterli olduklarını, 4,21-5,00 arasındaki aritmetik ortalama öğretmenlerin tamamen yeterli olduklarını ortaya koyacak şekilde yorumlanmıştır.

Tablo 5. *Yeterlik Düzeylerinin Belirlenmesinde Esas Alınan Değer Aralıkları*

Değer Aralıkları	Görüşler	Yeterlik Düzeyleri
1,00 – 1,80	Kendimi tamamen yetersiz görüyorum	Tamamen yetersiz
1,81 – 2,60	Kendimi yetersiz görüyorum	Yetersiz
2,61 – 3,40	Kendimi kısmen yeterli görüyorum	Kısmen yeterli
3,41 – 4,20	Kendimi yeterli görüyorum	Yeterli
4,21 – 5,00	Kendimi tamamen yeterli görüyorum	Tamamen yeterli

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde, Türkçe öğretmenlerinin özel alan yeterliklerini belirlemek amacıyla geliştirilen anketin 5 boyutunda yer alan maddelerin ortalama ve standart sapma sonuçlarına, boyutlar arası karşılaştırma sonuçlarına ilişkin bulgulara ve yorumlara yer verilmektedir.

Tablo 6. *Türkçe Öğretmenlerinin Öğretim Sürecini Planlama ve Düzenleme Yeterliklerine İlişkin Betimsel Veriler*

Yeterlik	\bar{x}	SS	Yeterlik Düzeyi
Türkçe Öğretimine Uygun Planlama Yapabilme	,90	0,66	Yeterli
Türkçe Öğretimine Uygun Öğrenme Ortamları Düzenleyebilme	,71	0,78	Yeterli
Türkçe Öğretimine Uygun Materyaller ve Kaynaklar Kullanabilme	,55	0,73	Yeterli
Türkçe Öğretiminde Teknolojik Kaynakları Kullanabilme	,79	0,78	Yeterli
Genel	,74	0,58	Yeterli

Tablo 6 incelendiğinde “Türkçe Öğretimine Uygun Planlama Yapabilme” alt yeterliğinde yer alan maddelerin genel ortalamasının 3,90; “Türkçe Öğretimine Uygun Öğrenme Ortamları Düzenleyebilme” alt yeterliğinde yer alan maddelerin genel ortalamasının 3,71; “Türkçe Öğretimine Uygun Materyaller ve Kaynaklar Kullanabilme” alt yeterliğinde yer alan maddelerin genel ortalamasının 3,55; “Türkçe Öğretiminde Teknolojik Kaynakları Kullanabilme” alt yeterliğinde yer alan maddelerin ise genel ortalamasının 3,79 olduğu görülmektedir. Bu ortalama, Türkçe öğretmenlerinin, bahsedilen yeterliklerde genel anlamda kendilerini “yeterli” gördüklerini göstermektedir.

Tablo 7. *Türkçe Öğretmenlerinin Öğrencilerin Dil Becerilerini Geliştirme Yeterliklerine İlişkin Betimsel Veriler*

Yeterlik	\bar{x}	SS	Yeterlik Düzeyi
Öğrencilerin Türkçeyi Doğru ve Etkili Kullanmalarını Sağlayabilme	3,95	0,64	Yeterli
Öğrencilerin Dinleme / İzleme Becerilerini Geliştirebilme	3,83	0,69	Yeterli
Öğrencilerin Konuşma Becerilerini Geliştirebilme	3,65	0,67	Yeterli
Öğrencilerin Okuma Becerilerini Geliştirebilme	3,59	0,70	Yeterli
Öğrencilerin Yazma Becerilerini Geliştirebilme	3,45	0,74	Yeterli
Anlama ve Anlatım Güçlüğü Çeken Öğrencilere Yönelik Uygulamalar Yapabilme	3,63	0,72	Yeterli
Türkçe Öğretiminde Özel Gereksinimli ve Özel Eğitime Gereksinim Duyan Öğrencileri Dikkate Alan Uygulamalar Yapabilme	2,76	0,80	Kısmen Yeterli
Türkçenin Doğru ve Etkili Kullanımı ve İletişim Açısından Model Olabilme	3,09	0,98	Kısmen Yeterli
Atatürk’ün Türk Dili ve Ulusal Değerlerle İlgili Düşünce ve Görüşlerini Öğretim Sürecindeki Uygulamalara Yansıtabilme	3,02	1,06	Kısmen Yeterli
Genel	3,44	0,53	Yeterli

Tablo 7'ye göre “Öğrencilerin Türkçeyi Doğru ve Etkili Kullanmalarını Sağlayabilme” alt yeterliğinde yer alan maddelerin genel ortalamasının 3,95; “Öğrencilerin Dinleme/İzleme Becerilerini Geliştirebilme” alt yeterliğinin 3,83; “Öğrencilerin Konuşma Becerilerini Geliştirebilme” alt yeterliğinin 3,65; “Öğrencilerin Okuma Becerilerini Geliştirebilme” alt yeterliğinin 3,59; “Öğrencilerin Yazma Becerilerini Geliştirebilme” alt yeterliğinin 3,45; “Öğrencilerin Anlama ve Anlatım Güçlüğü Çeken Öğrencilere Yönelik Uygulamalar Yapabilme” alt yeterliğinin 3,63 olduğu dolayısıyla bahsedilen yeterliklerde Türkçe öğretmenlerinin kendilerini “yeterli” gördükleri anlaşılmaktadır. Ancak Tablo 7 incelenmeye devam edildiğinde “Türkçe Öğretiminde Özel Gereksinimli ve Özel Eğitime Gereksinim Duyan Öğrencileri Dikkate Alan Uygulamalar Yapabilme” alt yeterliğinde yer alan maddelerin genel ortalamasının 2,76; “Türkçenin Doğru ve Etkili Kullanımı ve İletişim Açısından Model Olabilme” alt yeterliğinde yer alan maddelerin genel ortalamasının 3,09; Türkçe öğretmenlerinin, “Atatürk’ün Türk Dili ve Ulusal Değerlerle İlgili Düşünce ve Görüşlerini Öğretim Sürecindeki Uygulamalara Yansıtabilme” alt yeterliğinde yer alan maddelerin genel ortalamasının 3,02 olduğu görülmektedir. Bu durumda, Türkçe öğretmenleri bahsedilen yeterliklerde kendilerini “kısmen yeterli” görmektedir.

Tablo 8. *Türkçe Öğretmenlerinin Öğrencilerin Dil Gelişimini İzleme ve Değerlendirme Yeterliklerine İlişkin Betimsel Veriler*

Yeterlik	\bar{X}	SS	Yeterlik Düzeyi
Türkçe Öğretimine İlişkin Yapacağı Ölçme ve Değerlendirme Uygulamalarının Amaçlarını Belirleyebilme	3,04	1,06	Kısmen Yeterli
Türkçe Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme Araç ve Yöntemlerini Kullanabilme	2,83	1,06	Kısmen Yeterli
Öğrencilerin Dil Gelişimlerini Belirlemeye Yönelik Yapılan Ölçme Sonuçlarını Yorumlama ve Geri Bildirim Sağlayabilme	2,82	1,11	Kısmen Yeterli
Öğrencilerin Dil Gelişimlerini Belirlemeye Yönelik Yapılan Ölçme ve Değerlendirme Sonuçlarını Uygulamalara Yansıtabilme	2,92	1,05	Kısmen Yeterli
Genel	2,90	0,98	Kısmen Yeterli

Tablo 8, “Türkçe Öğretimine İlişkin Yapacağı Ölçme ve Değerlendirme Uygulamalarının Amaçlarını Belirleyebilme” alt yeterliğinde yer alan

maddelerin genel ortalamasının 3,04; “Türkçe Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme Araç ve Yöntemlerini Kullanabilme” alt yeterliğinde yer alan maddelerin genel ortalamasının 2,83; “Öğrencilerin Dil Gelişimlerini Belirlemeye Yönelik Yapılan Ölçme Sonuçlarını Yorumlama ve Geri Bildirim Sağlayabilme” alt yeterliğinde yer alan maddelerin genel ortalamasının 2,82; “Öğrencilerin Dil Gelişimlerini Belirlemeye Yönelik Yapılan Ölçme ve Değerlendirme Sonuçlarını Uygulamalara Yansıtabilme” alt yeterliğinde yer alan maddelerin genel ortalamasının 2,92 olduğunu göstermektedir. Bu ortalamadan, Türkçe öğretmenlerinin bahsedilen yeterliklerde kendilerini “kısmen yeterli” gördükleri anlaşılmaktadır.

Tablo 9. *Türkçe Öğretmenlerinin Okul, Aile ve Toplumla İş Birliği Yapma Yeterliklerine İlişkin Betimsel Veriler*

Yeterlik	\bar{x}	SS	Yeterlik Düzeyi
Öğrencilerin Dil Becerilerinin Geliştirilmesinde Ailelerle İş Birliği Yapabilme	2,89	1,15	Kısmen Yeterli
Öğrencilerin Ulusal Bayram ve Törenlerin Anlam ve Öneminin Farkına Varmalarını ve Törenlere Aktif Katılımlarını Sağlayabilme	3,33	0,95	Kısmen Yeterli
Ulusal Bayram ve Törenlerin Yönetim ve Organizasyonunu Yapabilme	3,41	0,85	Yeterli
Okulun Kültür ve Öğrenme Merkezi Hâline Getirilmesinde Toplumla İş Birliği Yapabilme	2,88	1,14	Kısmen Yeterli
Toplumsal Liderlik Yapabilme	3,12	0,87	Kısmen Yeterli
Genel	3,13	0,82	Kısmen Yeterli

Tablo 9’da “Öğrencilerin Dil Becerilerinin Geliştirilmesinde Ailelerle İş Birliği Yapabilme” alt yeterliğinde yer alan maddelerin genel ortalamasının 2,89; “Öğrencilerin Ulusal Bayram ve Törenlerin Anlam ve Öneminin Farkına Varmalarını ve Törenlere Aktif Katılımlarını Sağlayabilme” alt yeterliğinin 3,33; “Ulusal Bayram ve Törenlerin Yönetim ve Organizasyonunu Yapabilme” alt yeterliğinin 3,41; “Okulun Kültür ve Öğrenme Merkezi Hâline Getirilmesinde Toplumla İş Birliği Yapabilme alt yeterliğinin 2,88; “Toplumsal Liderlik Yapabilme” alt yeterliğinin genel ortalamasının ise 3,12 olduğu görülmektedir. Bu ortalama, Türkçe öğretmenlerinin, bahsedilen yeterliklerde kendilerini “kısmen yeterli” gördüklerini göstermektedir.

Tablo 10. *Türkçe Öğretmenlerinin Türkçe Alanında Mesleki Gelişimini Sağlama Yeterliklerine İlişkin Betimsel Veriler*

Yeterlik	\bar{x}	SS	Yeterlik Düzeyi
Mesleki Yeterliklerini Belirleyebilme	3,20	1,02	Kısmen Yeterli
Türkçe Öğretimine İlişkin Kişisel ve Mesleki Gelişimini Sağlayabilme	2,87	0,78	Kısmen Yeterli
Mesleki Gelişimine Yönelik Uygulamalarda Bilimsel Araştırma Yöntem ve Tekniklerinden Yararlanabilme	2,66	1,02	Kısmen Yeterli
Genel	2,91	0,81	Kısmen Yeterli

Tablo 10'a göre, "Mesleki Yeterliklerini Belirleyebilme" alt yeterliğinde yer alan maddelerin genel ortalamasının 3,20; "Öğretimine İlişkin Kişisel ve Mesleki Gelişimini Sağlayabilme" alt yeterliğinde yer alan maddelerin genel ortalamasının 2,87; "Mesleki Gelişimine Yönelik Uygulamalarda Bilimsel Araştırma Yöntem ve Tekniklerinden Yararlanabilme" alt yeterliğinde yer alan maddelerin genel ortalamasının 2,66 olduğunu görülmektedir. Bu ortalamalar, Türkçe öğretmenlerinin, Türkçe alanında mesleki gelişimini sağlama yeterlikleri açısından kendilerini "kısmen yeterli" gördüklerini göstermektedir.

Tablo 11. *Türkçe Öğretmenlerinin Özel Alan Yeterliklerine İlişkin Boyutlar Arası Karşılaştırma Sonuçları*

Boyutlar	Yeterlik	\bar{x}	SS	Yeterlik Düzeyi
1. Boyut:	Türkçe Öğretim Sürecini Planlama ve Düzenleme Yeterlikleri	3,74	0,58	Yeterli
2. Boyut:	Öğrencilerin Dil Becerilerini Geliştirme Yeterlikleri	3,44	0,53	Yeterli
3. Boyut:	Öğrencilerin Dil Gelişimini İzleme ve Değerlendirme Yeterlikleri	2,90	0,98	Kısmen Yeterli
4. Boyut:	Okul, Aile ve Toplumla İş Birliği Yapma Yeterlikleri	3,13	0,82	Kısmen Yeterli
5. Boyut:	Türkçe Alanında Mesleki Gelişimini Sağlama Yeterlikleri	2,91	0,81	Kısmen Yeterli
Genel		3,22	0,36	Kısmen Yeterli

Tablo 11 incelendiğinde, Türkçe öğretmenlerine yönelik "Özel Alan Yeterlikleri Anketi"nde yer alan 5 boyuttaki yeterliklere ilişkin ortalamaların

\bar{X} = 2,90 ile 3,74 arasında değerlere sahip olduğu, genel ortalamanın ise 3,22 olduğu görülmektedir. Buna göre, Türkçe öğretmenlerin “Türkçe Öğretim Sürecini Planlama ve Düzenleme” ile “Öğrencilerin Dil Becerilerini Geliştirme” açısından kendilerini “yeterli” gördükleri; “Öğrencilerin Dil Gelişimini İzleme ve Değerlendirme”, “Okul, Aile ve Toplumla İş Birliği Yapma” ile “Türkçe Alanında Mesleki Gelişimini Sağlama” açısından kendilerini “kısmen yeterli” gördükleri; genel ortalamaya göre ise “Türkçe Öğretmeni Özel Alan Yeterlikleri” açısından kendilerini “kısmen yeterli” gördükleri anlaşılmaktadır.

Tablo 12. *Türkçe Öğretmenlerinin Özel Alan Yeterliklerini Ortaya Koyan Boyutlar Arasındaki İlişki*

	1. Boyut	2. Boyut	3. Boyut	4. Boyut	5. Boyut
1. Boyut	-				
2. Boyut	,606**	-			
3. Boyut	,062	,529**	-		
4. Boyut	,105*	,545**	,866**	-	
5. Boyut	,104*	,508**	,738**	,728**	-

** : p<,01; * : p<,05

Tablo 12’deki verilere göre, Türkçe öğretmenlerinin özel alan yeterliklerine ilişkin olarak belirlenen bütün alt boyutlar arasında anlamlı ve pozitif bir ilişkinin olduğu görülmektedir.

SONUÇLAR VE TARTIŞMA

Türkçe öğretmenlerinin özel alan yeterliklerini belirlemeyi amaçlamış olan bu araştırma çerçevesinde ulaşılan sonuçları ve bu sonuçlara ilişkin değerlendirmeleri şöyle sıralamak mümkündür:

Türkçe öğretmenlerinin özel alan yeterliklerine ilişkin genel ortalama 3,22 olarak bulunmuştur. Bu durum, Türkçe öğretmenlerinin Türkçe öğretim sürecini planlamaya ve düzenlemeye, öğrencilerin dil becerilerini geliştirmeye, öğrencilerin dil gelişimini izlemeye ve değerlendirmeye, okul, aile ve toplumla iş birliği yapmaya, Türkçe alanında mesleki gelişimini sağlamaya dönük geniş bir çerçeve içerisinde şekillenen özel alan yeterlikleri açısından kendilerini “kısmen yeterli” gördüklerini göstermektedir.

Öğretmenlerin bilgi toplumunun ihtiyaçlarına cevap verebilen, sorumluluğunu üstlendiği bireylere model olabilen, kendini değişimlere uyarlayarak, yenilik ve gelişmelere açık olan, çağdaş öğretim yöntem ve

teknolojilerini etkili bir şekilde uygulayabilen niteliklerle donanımlı olmalarının, artık bir tercih değil mesleki bir zorunluluk hâline geldiği (Bıçak ve Nartgün, 2009: 7) günümüzde, Türkçe öğretmenlerinin özel alan yeterlikleri açısından kendilerini “kısmen yeterli” görmeleri kaygı verici bir durumdur.

Türkçe öğretmenlerinin Türkçe öğretim sürecini planlama ve düzenlemede kendilerini “yeterli” gördükleri saptanmıştır. Sonuçlar, alt yeterlikler çerçevesinde ele alındığında da, Türkçe öğretmenlerinin, Türkçe öğretimine uygun planlama yapmada, Türkçe öğretimine uygun öğrenme ortamları düzenlemede, Türkçe öğretim sürecine uygun materyaller ve kaynaklar kullanmada ve Türkçe öğretiminde teknolojik kaynakları kullanmada kendilerini “yeterli” gördükleri tespit edilmiştir. Ancak, Türkçe öğretmenlerinin öğretim sürecinde içeriğe, öğrencilerin dil gelişimlerine ve seviyelerine uygun çeşitli materyallerden ve kaynaklardan yararlanma konusunda eksiklerinin bulunduğu söylenebilir.

Türkçe öğretmenlerinin Türkçe öğretim sürecini planlama ve düzenleme yeterliklerine ilişkin sonuçlar, Coşkun, Gelen ve Öztürk (2009), Coşkun, Özer ve Tiryaki (2010) ve Ülper ve Bağcı (2012) tarafından yapılan araştırma sonuçları ile tutarlılık göstermektedir. Yukarıda zikredilen araştırmalarda ve mevcut araştırmada benzer sonuçlara ulaşılmış olması, Türkçe öğretmenlerinin Türkçe öğretim sürecini planlama ve düzenleme yeterlikleri açısından kendilerini “yeterli” gördüklerine dair kanının biraz daha güçlü bir şekilde ifade edilebileceğini göstermektedir.

Türkçe öğretmenlerinin öğrencilerin dil becerilerini geliştirmede genel olarak kendilerini “kısmen yeterli” gördükleri saptanmıştır. Alt yeterlikler açısından ise Türkçe öğretmenlerinin, öğrencilerin Türkçeyi doğru ve etkili kullanmalarını sağlamada, öğrencilerin dinleme / izleme becerilerini geliştirmede, öğrencilerin konuşma becerilerini geliştirmede, öğrencilerin okuma becerilerini geliştirmede, öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmede, anlama ve anlatım gücünü çeken öğrencilere yönelik uygulamalar yapmada kendilerini “yeterli” gördükleri; Türkçe öğretiminde özel gereksinimli ve özel eğitime gereksinim duyan öğrencileri dikkate alan uygulamalar yapmada, Türkçenin doğru ve etkili kullanımı ve iletişim açısından model olmada, Atatürk’ün Türk dili ve ulusal değerlerle ilgili düşünce ve görüşlerini öğretim sürecindeki uygulamalara yansıtma ise kendilerini “kısmen yeterli” gördükleri belirlenmiştir.

Türkçe öğretmenlerinin öğrencilerin dil gelişimini izleme ve değerlendirmede genel olarak kendilerini “kısmen yeterli” gördükleri

saptanmıştır. Alt yeterlikler açısından ise Türkçe öğretmenlerinin, Türkçe öğretimine ilişkin yapacakları ölçme ve değerlendirme uygulamalarının amaçlarını belirleme, Türkçe öğretiminde ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemlerini kullanma, öğrencilerin dil gelişimlerini belirlemeye yönelik yapılan ölçme sonuçlarını yorumlama ve geri bildirim yapma, öğrencilerin dil gelişimlerini belirlemeye yönelik yapılan ölçme ve değerlendirme sonuçlarını uygulamaya yansıtmayı içeren alt yeterlikler açısından da kendilerini “kısmen yeterli” gördükleri belirlenmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü tarafından “Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri” ile ilgili mevcut durumu ve ihtiyaçları analiz etmek için yapılan çalışmanın “Öğretmen Genel Yeterlikleri Çalışması Mevcut Durum Tespit Raporu”nda (MEB, 2006) öğrenmeyi, gelişimi izleme ve değerlendirmeye yönelik gelişim ihtiyacı belirten öğretmenlerin oranı; ölçme ve değerlendirme yöntem ve tekniklerini belirlemede % 14,57, değişik ölçme tekniklerini kullanarak öğrencinin öğrenmelerini ölçmede % 19,97, verileri analiz ederek yorumlama, öğrencinin gelişimi ve öğrenmesi hakkında geri bildirim sağlamada % 17,18, sonuçlara göre öğretme-öğrenme sürecini gözden geçirmede % 14,89 olarak tespit edilmiştir. MEB (2006: 52) tarafından yapılan araştırmanın öğrenmeyi, gelişimi izleme ve değerlendirme alanındaki gözlem-görüşme sonuçlarına göre, Türkçe öğretmenleri ölçme ve değerlendirme yöntem ve tekniklerini belirleme alt yeterliğinde ($\bar{X}=3,38$), değişik ölçme tekniklerini kullanarak öğrencinin öğrenmelerini ölçme alt yeterliğinde ($\bar{X}=3,38$), verileri analiz ederek yorumlama, öğrencinin gelişimi ve öğrenmesi hakkında geri bildirim sağlama alt yeterliğinde ($\bar{X}=3,75$), sonuçlara göre öğretme-öğrenme sürecini gözden geçirme alt yeterliğinde ($\bar{X}=3,50$) kendilerini “kısmen yeterli” gördükleri saptanmıştır.

Metin ve Demiryürek (2009) tarafından, Türkçe öğretmenlerinin yenilenen ilköğretim programının ölçme ve değerlendirme anlayışı hakkındaki düşüncelerini belirlemek amacıyla 2006–2007 eğitim öğretim yılı bahar döneminde, Artvin ili merkez ilköğretim okullarında görev yapan 20 Türkçe öğretmeni ile yarı yapılandırılmış mülakat formu ile nitel bir araştırma yapılmıştır. Çalışmada, Türkçe öğretmenlerinin yeni ölçme ve değerlendirme anlayışı hakkında olumlu bakış açısına sahip oldukları; ancak öğretmenlerin, ölçme değerlendirme anlayışı hakkında bilgilerinin olmaması, zamanın yeterli olmaması, maliyetin yüksek olması gibi nedenlerden dolayı etkili bir şekilde ölçme ve değerlendirme yapamadıkları tespit edilmiştir. Yukarıda bahsedilen araştırmalarda ortaya konan sonuçlar

ve bu çalışma verilerinin tutarlılık arz ediyor olması, bu konuda ciddi sıkıntıların olduğunu gösteriyor olabilir.

Türkçe öğretmenlerinin öğrencilerin dil gelişimini izleme ve değerlendirmede eksikliklerinin olması yapılandırmacı anlayışın programa getirdiği yeniliklere tam olarak adapte olamamalarından veya bu konu hakkında yeterli bilgiye sahip olamayışlarından kaynaklanıyor olabilir.

Türkçe öğretmenlerinin okul, aile ve toplumla iş birliği yapmada genel olarak kendilerini “kısmen yeterli” gördükleri saptanmıştır. Bu durum, alt yeterlikler çerçevesinde ele alındığında ise Türkçe öğretmenlerinin, ulusal bayram ve törenlerin yönetim ve organizasyonunu yapmada “yeterli” oldukları; öğrencilerin dil becerilerinin geliştirilmesinde ailelerle iş birliği yapmada, öğrencilerin ulusal bayram ve törenlerin anlam ve önemini farkına varmalarını ve törenlere aktif katılımlarını sağlamada, okulun kültür ve öğrenme merkezi hâline getirilmesinde toplumla iş birliği yapmada ve toplumsal liderlik yapmada ise kendilerini “kısmen yeterli” gördüklerini ortaya koymaktadır.

Millî, ahlaki ve insani değerlerin kalıcı kültürlenme oluşturacak şekilde ulusal bayram, tören vb. organizasyonlar yapılarak öğrencilere kazandırılmasında öğretmenlere çok önemli görevlerin düştüğü gerçeği göz önünde bulundurulduğunda, adeta bir kanaat önderi misyonuna sahip olması gereken öğretmenlerin okul, aile ve toplumla iş birliği yapmada kısmen yeterli olmaları Türkçe öğretiminin genel amaçlarının da gerçekleştirilmesine dönük bazı soru işaretlerini beraberinde getirecektir.

Türkçe öğretmenlerinin Türkçe alanında mesleki gelişimini sağlamada genel olarak kendilerini “kısmen yeterli” gördükleri saptanmıştır. Bu durum, alt yeterliklere indirgenildiğinde de Türkçe öğretmenlerinin, mesleki yeterliklerini belirlemede, Türkçe öğretimine ilişkin kişisel ve mesleki gelişimini sağlamada, mesleki gelişimine yönelik uygulamalarda bilimsel araştırma yöntem ve tekniklerinden yararlanmada kendilerini “kısmen yeterli” gördükleri göze çarpmaktadır.

Öğretmenin nitelikli olmasında hizmet öncesi aldıkları eğitim kadar hizmet içindeki eğitimi de önem kazanmaktadır. Çünkü hizmet içindeki öğretmenlerin hizmet öncesi eğitim süreçleri içinde edindikleri mesleki bilgi ve beceriler mesleğe başladıkları gün yetersiz kalabilmektedir. Kaldı ki bilginin ömrünün çok kısa olduğu günümüzde bilgi toplumlarındaki değişimlere paralel olarak mesleki bilgi ve becerilerde değişiklikler ortaya çıkmaktadır ve bu değişiklikler öğretmenlik mesleğinde daha da önem kazanmaktadır (Bıçak ve Nartgün, 2009: 7). Gelişmeyi, ilerlemeyi temel

hedef olarak belirlemiş bir toplumda, öğretmenlerin mesleki gelişim açısından kendilerini yeterli görmemeleri düşündürücü bir durum olarak ortaya çıkmaktadır.

ÖNERİLER

Öğretmen eğitiminin kalitesinin ve Türkçe öğretmenlerinin özel alan yeterliklerinin geliştirilmesi için YÖK, MEB ve eğitim fakülteleri iş birliği içinde çalışmalıdır.

MEB tarafından, Türkçe öğretmenlerine yönelik “Mesleki Gelişim Sistemi” oluşturulmalı ve bu doğrultuda “Türkçe Öğretmeni Mesleki Yeterlik Sınavı” yapılmalı; bu sınavdan başarısız olan Türkçe öğretmenleri hizmet içi eğitime alınmalıdır.

Türkçe öğretmenlerinin, öğrencilerin dil becerilerinde gelişim sağlanması amacıyla yürütülecek sınıf içi ve dışı, okul içi ve dışı etkinliklerin düzenlenmesinde ailelerle sistematik olarak iş birliği yapmada daha aktif olmalarını sağlayacak düzenlemelere gidilmelidir.

Türkçe öğretmenlerine yönelik denetim çalışmaları, Türkçe öğretmeni özel alan yeterliklerini esas alan çok kaynaklı performans değerlendirme modeli çerçevesinde yapılandırılmalıdır.

KAYNAKLAR

- Balcı, A. (2001). *Sosyal Bilimlerde Araştırma: Yöntem, Teknik ve İlkeler*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Bıçak, B. ve Nartgün, Z. (2009). Performans Yönetimi. *İçinde: Bireysel Performans Yönetimi Komisyonu II. Dönem Raporu*. Ankara: MEB Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü Yayınları.
- Bryman, A. & Cramer, D. (1997). *Quantitative Data Analysis with SPSS for Windows: A Guide for Social Scientists*. New York: Routledge.
- Büyüköztürk, Ş. (2006). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Coşkun, E., Gelen, İ. ve Öztürk, E., P. (2009). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Öğretimi Planlama, Uygulama ve Değerlendirme Yeterlik Algıları. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(12), 140-163.
- Coşkun, E., Özer, B. ve Tiryaki, E., N. (2010). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özel Alan Yeterlik Algılarının Değerlendirilmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (27), 123-136.

- Çakan, M. (2004). Öğretmenlerin Ölçme Değerlendirme Uygulamaları ve Yeterlik Düzeyleri: İlk ve Orta Öğretim. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(2), 99-114.
- Çakır, Ö. (2005). Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı ve Eğitim Fakülteleri İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı Öğrencilerinin Mesleğe Yönelik Tutumları ve Mesleki Yeterlik Algıları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(6), 27-42.
- Durdukoca, Ş. (2010). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Akademik Özyeterlik Algılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 70-77.
- Gerçek, C., Yılmaz, M., Köseoğlu, P. ve Soran, H. (2006). Biyoloji Eğitimi Öğretmen Adaylarının Öğretiminde Özyeterlik İnançları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 39(1), 57-73.
- Gelbal, S. ve Kelecioğlu, H. (2007) Öğretmenlerin Ölçme ve Değerlendirme Yöntemleri Hakkındaki Yeterlik Algıları ve Karşılaştıkları Sorunlar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (33): 135-145.
- Hovardaoğlu, S. ve Sezgin, N. (Çevirenler) (1998). *Eğitimde ve Psikolojide Ölçme Standartları*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği ve ÖSYM Yayınları.
- Karacaoğlu, Ö. C. (2008). Öğretmenlerin Yeterlik Algıları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1): 70-97.
- Kurtuluş, K. (2007). *Pazarlama Araştırmaları*. Ankara: Beta Yayıncılık.
- Maden, S.; Durukan, E. ve Aslan, A. (2010). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Öğretmen Niteliklerine Yönelik Görüşleri. *Turkish Studies -International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 5 (4): 1364-1378.
- MEB (2006). Öğretmen Genel Yeterlikleri Çalışması Mevcut Durum Tespit Raporu. <http://otmg.meb.gov.tr/belgeler/mevcut%20durum %20raporu.doc> Erişim Tarihi: 13.08.2010
- MEB (2008a). Öğretmen Genel Yeterlikleri Çalışması Mevcut Durum Tespit Raporu. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü Yayınları.
- MEB (2008b). *Öğretmen Yeterlikleri: Öğretmenlik Mesleği Genel ve Özel Alan Yeterlikleri*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Metin, M.; Demiryürek, G. (2009). Türkçe Öğretmenlerinin Yenilenen Türkçe Öğretim Programlarının Ölçme-Değerlendirme Anlayışı Hakkındaki Düşünceleri, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (28), 37-51.

- Özdemir, S. M. (2008). Sınıf Öğretmen Adaylarının Öğretim Sürecine İlişkin Özyeterlik İnançlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 14(54), 277-306.
- Tezbaşaran, A. A. (1997). *Likert Tipi Ölçek Geliştirme Kılavuzu*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
- Turgut, M. F. ve Baykul, Y. (1992). *Ölçekleme Teknikleri*. Ankara: ÖSYM Yayınları.
- Ülper, H. ve Bağcı, H. (2012). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Dönük Öz Yeterlik Algıları. *Turkish Studies -International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-*, 7(2),1115-1131.
- Üstüner, M., Demirtaş, H., Cömert, M. ve Özer, N. (2009) Ortaöğretim Öğretmenlerinin Öz-Yeterlik Algıları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(17): 1-16.
- Yeşil, R. (2009). Sosyal Bilgiler Aday Öğretmenlerinin Sınıf İçi Öğretim Yeterlikleri (Kırşehir Örneği), *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 327-352.
- Yılmaz, K. ve Çokluk-Bökeoğlu, Ö. (2008) İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Yeterlik İnançları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 41(2), 143-167.
- Yılmaz, İ. (2010). *Türkçe Öğretmeni Adaylarının Özel Alan ve Öz Yeterlik Algıları*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı.